

”Vad bra att du pratar om just detta, vi har en uppgift som handlar om att sammanfatta till fredag”

Anette Wahlandt

Institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Göteborgs universitet

Sammanfattning

I det här arbetet undersöks en integrerad strimma om akademiskt skrivande och studiestrategier för nya studenter. Skrivstrimman löper som en röd tråd genom första kursen på Grundlära­r­pro­gram­met med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3. Tidigare forskning visar att övergången till högre studier är en stor utmaning för många studenter och att det akademiska skrivandet upplevs som svårt och kravfyllt. Tre frågställningar utgör därför utgångspunkten för arbetet. Den första frågan intresserar sig för vilken stöttning studenterna erbjuds när det gäller att utveckla akademiskt skrivande och studiestrategier under första kursen på Grundlära­r­pro­gram­met. Den andra frågan undersöker i vilken omfattning studenterna har använt resurserna som erbjuds och den tredje frågan berör i vilken mån studenterna upplever att resurserna har bidragit som stöd inför examinerande moment. Inom ramen för detta arbete har en fallstudie genomförts och studenterna har besvarat en enkät. Materialet har analyserats både kvantitativt och kvalitativt. Resultat visar att skrivstrimman upplevs som väl integrerad i kursen, att studenterna i hög utsträckning tar del av de resurser som erbjuds samt att majoriteten upplever resurserna som ett stöd inför examinerande uppgifter.

Nyckelord: skrivstrimma, akademiskt skrivande, nya studenter, Grundlära­r­pro­gram­met, Enheten för akademiskt språk (ASK)

Inledning

I min roll som språkhandledare vid Enheten för Akademiskt Språk (ASK) på Utbildningsvetenskapliga fakulteten, möter jag nästan dagligen studenter i handledningssituationer eller under föreläsningar och seminarier om studiestrategier och akademiskt skrivande. Det handlar om heterogen grupp studenter som dock delar en erfarenhet; upplevelsen av att som ny student på universitetet stå inför den mer eller mindre lustfyllda utmaningen att ta sig an stora mängder kurslitteratur och skriva text på akademisk nivå. I tider av utbildningspolitiska satsningar i form av breddad rekrytering blir studenternas upplevelser och erfarenheter av studieövergångar till studier på universitet en aktuell fråga. Inom anglosaxisk forskning beskrivs denna övergång av exempelvis forskare som Barefoot (2000) och Larmar & Ingamells (2010). Ett resurscenter, FYE (First-Year Experience and Students in Transition), knutet till University of South Carolina i USA, tillhandahåller stöd, resurser och material till intresserade universitetslärare och administratörer i hela världen som vill arbeta för att underlätta studenters studieövergång till högre utbildning (<http://www.sc.edu/fye/>). En europeisk avknoppning av detta resurscenter, EFYE (European First Year Experience), erbjuder regelbundet konferenser på europeiska universitet. Göteborgs universitet var värd för den europeiska EFYE-konferensen 2007. I svensk kontext genomlystes frågan om breddad rekrytering grundligt bland annat i propositionen Mångfald i högskolan (SOU 2000:47) och Sofia Ask undersökte i sin avhandling, Vägar till ett akademiskt skriftspråk (2007), både nya och mer erfarna studenters upplevelser av att träda in i den

akademiska skriftspråksvärlden. Eftersom både breddad rekrytering och studieövergångar är aktuella frågor, är jag intresserad av hur nyantagna studenter kan stöttas i att utveckla studiestrategier och akademiskt skrivande i början av sin utbildning.

Bakgrund

För en nyantagen student utan tidigare erfarenheter av studier på akademisk nivå, kan övergången från gymnasiestudier respektive arbetsliv till högre studier vara en omvälvande upplevelse på flera sätt (Einarsson, 2005). Studier på universitetet innebär både att förhålla sig till en ny fas i livet och att utveckla sitt sätt att uttrycka sig i tal och skrift (jämför Ask, 2007; Blåsjö, 2004, 2006). Språket fungerar både som idébärare och kunskapsförmedlare och framförallt det skrivna språket ska kläs i den akademiska språkdräkten. Universitet och högskolor är kunskapsbyggande miljöer (Ask 2007) och för framgång i studierna krävs förmågan att kunna kommunicera ett kunskapsinnehåll och hantera akademiska språkhandlingar och akademiska skriftspråkskonventioner. Precis som Dysthe, Hertzberg och Hoel (2011) framhåller, så upplever många studenter svårigheter med att komma igång med skrivandet och förhålla sig till de unika särdrag som generellt präglar akademisk text (Ask, 2007). Akademiskt skrivande, en återkommande term i denna rapport, är dock inget oproblematiskt begrepp. Det kan användas om allt skrivande i högre utbildning eller i en betydligt snävare betydelse; som skrivande för att presentera nya rön inom forskarsamhället (Ask, 2007). I den här texten har jag valt att använda begreppet i sin vidaste betydelse, d v s. som innefattande allt skrivande inom högre utbildning.

Språkhandledning vid Göteborgs universitet

Språkhandledning har funnits vid Göteborgs universitet sedan början av 2000-talet och syftar till att stötta studenter på alla utbildningsnivåer i framförallt akademiskt skrivande (Langendorf, 2012).

Verksamheten beskrivs på följande sätt i en rapport från 2010:

Språkhandledningens målsättning är att erbjuda studenterna möjligheten att utveckla struktur, stil och språk genom individuell handledning, samtal i små grupper, seminarier och workshops. Det är inte handledarnas roll att ha synpunkter på faktainnehåll, rättning, korrekturläsning eller redigering. Handledningen ska fokusera på vägledning, hur studenten på egen hand kan jobba med språket, förklara skrivregler och grammatik, tips för hur studenter kan hitta lämplig studiestrategi och vägledning inför muntliga presentationer. (Göteborgs universitet, 2010, s.11)

Från början var denna typ av handledning en del av satsningen på breddad rekrytering och riktade sig då i huvudsak till studenter med annat modersmål än svenska. Eftersom detta kunde uppfattas som stigmatiserande ändrades inriktningen så småningom till ett erbjudande till alla studenter, oavsett modersmål (Langendorf, 2012). Idag är verksamheten en del av den GU-gemensamma ASK-enheten.

Språkhandledning vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Verksamheten har under årens lopp arbetat bort ett bristperspektiv på studenters skrivande till förmån för ett mer processinriktat synsätt. Språkhandledningen vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten har under senare år även successivt förändrats från att i huvudsak erbjuda individuell handledning eller allmänna öppna föreläsningar till att bli en mer integrerad del i kurser och utbildningar. Det innebär att språkhandledare numera i allt högre grad planerar föreläsningar och seminarier om studiestrategier och akademiskt skrivande i samarbete med kurslärare och lärarlag. Föreläsningarna och seminarierna schemaläggs då för samtliga studenter i en kurs. Samarbetet med lärare eller lärarlag har också lett till att språkhandledare ibland bjuds in till möten för att ge råd om hur exempelvis kursguider eller examinationsuppgifter kan formuleras för att bli tydligare för studenterna. Ett återkommande problem är att söktrycket från studenter på lärarutbildningen alltid har varit högt och är att resurserna inte räcker till för alla som önskar handledningstid.

Satsning på en integrerad skrivstrimma växer fram på Yrkeslärarprogrammet och sprider sig sedan till första kursen på Grundlärarprogrammet

Yrkeslärarprogrammet var först ut med en helt integrerad skrivstrimma och den skrevs in i programmet redan i samband med ansökan om examensrättigheterna 2010. Anledningen till satsningen på språk och akademiskt skrivande var dels rekryteringsunderlaget, d v s en högre andel något äldre, yrkesverksamma studenter med icke-akademisk bakgrund, dels utbildningens karaktär av i huvudsak distansburen undervisning med inslag av campusträffar. Det övergripande syftet var alltså att stötta studenterna i övergången till akademiska studier genom att erbjuda tydliga stödstrukturer och hjälp med att knäcka den ”akademiska koden”. Jag fick i min roll som språkhandledare uppdraget att planera och skraddarsy seminarier och workshoppar om akademiskt skrivande som skulle erbjudas studenterna under ett antal återkommande campusträffar. Boken ”Skriva för att lära” av Olga Dysthe m.fl. (2011) lades till litteraturlistan och en digital Portal på GUL med resurser (ex. filmer, länkar och PPT-presentationer) om skrivande och studiestrategier utvecklades. Arbetet med skrivstrimman är en liten pusselbit i ett framgångsrikt pedagogiskt arbete på Yrkeslärarprogrammet och hösten 2015 tilldelades lärarlaget fakultetens pedagogiska pris.

De positiva erfarenheterna med skrivstrimman på Yrkeslärarprogrammet bidrog till att kursansvariga lärare på Grundlärarprogrammet efter några år började intressera sig för ett närmare samarbete med språkhandledare. Lärare på Grundlärarprogrammet hade tidigare noterat och problematiserat studenternas bristande kommunikativa förmåga i tal och skrift, vilket återkommande skrevs fram i programrapporterna till Lärarutbildningsnämnden. En arbetsgrupp med fyra kursledare och en studeranderepresentant tillsattes av programrådet för att se över problematiken och sedan hösten 2014

representerar jag språkhandledarna i denna grupp. Jag har deltagit i planeringsmöten men har också varit involverad i arbetet med att revidera kursplaner utifrån konstruktiv länkning samt förbättra kursguider. Förklaringen till det senare är mitt arbete med PIL-kursen ”Bättre kursguider” som bidragit till att jag allt oftare bistår lärare med råd om form och struktur i kursguider.

Ur ett studentperspektiv har arbetsgruppens arbete lett fram till att fler föreläsningar och seminarier om akademiskt skrivande och studiestrategier har lagts in i den första kursen på utbildningen, att boken ”Skriva för att lära” (Dysthe m.fl., 2011) har blivit kursbok och att studenterna, precis som på Yrkeslärarprogrammet, har tillgång till den Portalen med resurser för akademiskt skrivande och studiestrategier.

Men frågan är som sagt i vilken utsträckning skrivstrimman och resurserna egentligen har bidragit till att studenterna på Grundlärarprogrammet upplever ett stöd i att utvecklingen av akademiskt skrivande och hållbara studiestrategier? I vilken utsträckning använder studenterna egentligen de resurser som erbjuds? Och slutligen, hur skulle ett närmare samarbete mellan språkhandledare från ASK och kursledare/lärlärlag på ett program kunna utvecklas för att i ännu högre utsträckning kunna stötta studenternas inträde i den akademiska diskursen? Det är frågorna som ligger till grund för kartläggningen och utvecklingsarbetet i denna rapport.

Material och metod

Fallstudien (inspirerad av Denscombe, 2009) och kartläggningen är genomförd på Grundlärarprogrammet vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet. Grundlärarprogrammet är ett av fem lärarprogram vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten och har i sin tur tre inriktningar; mot arbete i fritidshem, mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 samt mot arbete i årskurs 4-6.

För att kunna genomföra arbetet och hantera mängden data inom ramen för den högskolepedagogiska kursen HPE 103, valde jag att avgränsa arbetet till en av de tre inriktningarna; mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3. Antalet studenter antagna till denna inriktning var ht 2015 cirka 80 studenter vilket torde vara en tillräckligt stor andel studenter för att ge indikation på hur stöttningen uppfattas, även om resultatet inte är generellt överförbart till övriga inriktningar inom programmet.

För att kunna genomföra kartläggningen och få svar på frågorna har data samlats in på olika sätt. För det första har en sammanställning av vilka resurser, när det gäller akademiskt skrivande, studenterna erbjuds under första kursen gjorts. För det andra har studenterna ombetts besvara en enkät om i vilken mån de använt sig av resurserna och vad de anser att resurserna har bidragit till när det gäller

akademiskt skrivande. För det tredje har jag under mer informella samtal med studenter i samband med mina föreläsningar och seminarier om akademiskt skrivande i kursen och under individuella språkhandledningar försökt få en uppfattning av hur de upplever första mötet med akademiska studier och hur de upplever stöttningen från Språkhandledningen. Jag har även tagit del av resultatet i den ordinarie kursvärderingen. Slutligen har jag samtalat med kursledaren och tagit del av resultaten från den avslutande examinationen.

Enkäten om Språkhandledningens medverkan i kursen sammanställdes och distribuerades till studenterna tillsammans med den ordinarie kursvärderingen via GUL dagen innan den slutliga examinationen. Svarsfrekvensen var 65%. Anledningen till att den inte är högre kan bero på att studenterna inte fyllde i enkäten i samband med något seminarium, utan fick information om att båda enkäterna skulle fyllas i ett genom ett anslag på anslagstavlan efter avslutad kurs. Tre påminnelser skickades ut sju, tio respektive fjorton dagar efter kursavslut vilket resulterade i ytterligare ett antal besvarade enkäter. Svarsfrekvensen påverkar naturligtvis studiens validitet och resultatets reliabilitet, men enkäten, tillsammans med övrig insamlad information, kan ändå bidra till att en bild av hur studenterna uppfattar och utnyttjar de resurser som erbjuds under första kursen.

Resultatet av enkäten har i huvudsak sammanställts med inspiration från en kvantitativ modell beskriven av Denscombe (2009). Fritextsvaren har tillsammans med anteckningarna från de mer informella samtalen med studenterna kompletterat bilden och gett en tämligen mångfacetterad bild av hur studenterna upplever mötet med akademiskt skrivande och de resurser som erbjuds under första kursen. Samtalen med kursledaren, resultatet från den ordinarie kursvärderingen, resultatet från examinationen samt mina egna iakttagelser under seminarier, föreläsningar och handledningar kompletterar bilden och ger möjlighet att i någon mån även reflektera över skillnader relaterade till akademiskt skrivande och stöttande resurser i kursen mellan innevarande termin och föregående terminer.

Beskrivning av skrivstrimman i kursen L3K10G i F-3

Innevarande termin erbjuds studenterna i första kursen tre föreläsningar, ett seminarium, en digital Portal på GUL samt språkhandledning individuellt eller i grupp. Dessutom är boken *Skriva för att lära* (Dysthe m.fl., 2011) kursbok. Vid ett basgruppsstillfälle, i anslutning till föreläsningen om kamratrespons, diskuterar studenterna med hjälp av boken hur ett arbete med gemensamt textskrivande skulle kunna planeras och genomföras i basgruppen.

Den första föreläsningen har rubriken ” Information om språkhandledningens resurser och vikten av verb”. Föreläsningen presenterar Portalen och uppmärksammar studenterna på de viktiga aktiva verben i lärandemålen och förklarar vad verb som exempelvis beskriva, analysera, diskutera och

problematisera står för i en akademisk kontext. De andra två föreläsningarna behandlar färdigheter som att läsa och skriva i akademisk kontext, referenshantering, samt förklarar varför och hur god kamratrespons kan bidra till skrivutveckling.

Seminarieriet ”Att läsa och skriva och sammanfatta” ges till studenterna i seminariegrupper om 25-30 studenter. Upplägget skiljer sig från föreläsningarna genom att vara mer laborativt. Studenterna förbereder sig med att läsa ett kapitel i en av kursböckerna och skriva en sammanfattning. Under seminariet diskuteras bland annat olika läs-strategier och funktionen av kärnmeningar och seminariet avslutas med att de arbetar vidare med sina sammanfattningar. Syftet med seminariet är att studenterna ska utveckla effektivare läs-strategier, träna sin förmåga att identifiera det centrala innehållet i en akademisk text och skriva en kort sammanfattning.

Den digitala Portalen på GUL är en vidareutveckling av den Portal som utvecklades för Yrkeslärarutbildningen redan 2011. På Portalens huvudsida finns en samling ingångar med rubriker som exempelvis ”Referenshantering”, ”Filmer”, ”Länkar” och ”Boka möte”. Bakom varje rubrik döljer sig resurser som exempelvis länkar till APA-lathunden (Wahlandt, Bjarsch & Prell, 2015) filmer om referenshantering, kamratrespons, kärnmeningar etc., och länkar till olika ordböcker och annat användbart material. I Portalen finns också kontaktuppgifter till språkhandledare så att studenterna kan boka möten för individuell språkhandledning eller handledning basgruppsvis.

Boken skriva för att lära (Dysthe m.fl., 2011) återkommer i utbildningen. I första kursen ska studenterna läsa olika delar av boken inför tre seminarier, ett basgruppsarbete samt inför den avslutande examinationen. Boken är alltså en integrerad del av kursen och en nödvändig förutsättning för att kunna medverka aktivt under seminarier och i basgruppsarbete.

Resultat

Deltagandet i föreläsningar (3 stycken) och seminarium (1) har enligt enkäten varit mycket högt. Av de studenter som besvarat enkäten deltog nästan alla i första föreläsningen och i snitt 93% i de övriga som erbjöds. Att föreläsningarna och seminarierna har varit ett stöd för studenterna framgår av svaret på frågan om i vilken utsträckning de har bidragit som stöd när det gäller läsande och skrivande i akademiskt sammanhang. Hälften har svarat att det gäller i hög utsträckning medan övriga har svarat att de i någon mån bidragit som stöd. En student kommenterar nyttan i fritextsvaret och skriver ”men man förstod inte förrän man satt de sista dagarna innan tentan att de faktiskt hjälpt en hel del”. När det gäller Portalen, har den besökts av drygt två tredjedelar av de studenter som besvarat enkäten. Det som har lockat mest är sidorna om referenshantering, där 87% har besökt sidan med flera filmer om referenshantering, ett referenshanterings-quiz samt länken till APA-lathunden. Svaren visar också att ungefär en tredjedel av studenterna har varit ute på Portalen för att komma åt de PPT-presentationer

som visats under språkhandledares seminarium och föreläsningar. Majoriteten av studenterna anger i sina svar att Portalen bidragit som stöd för att utveckla läsandet och skrivandet i akademiska sammanhang (45% anger svaret i någon mån och 28% i hög utsträckning). I ett fritextsvar framgår att den framförallt har varit ett sätt att få information om vilka resurser och vilket stöd som finns om behov skulle uppstå. En student uttrycker det genom att skriva ”vet vart jag ska leta om jag stöter på problem”. Majoriteten upplever att Skrivstrimmans föreläsningar och seminarier och övriga resurser i hög utsträckning har hängt samman med övrigt kursinnehåll.

Som stöd inför examinerande moment så anger 54% att de sammanlagda resurserna i hög utsträckning fungerat som stöd medan 36% anger i någon mån. I fritextsvaren framkommer att det framförallt är föreläsningen och seminariet om läs-strategier som varit till störst hjälp. En student har skrivit ”läsa kärnmeningar har varit ett bra tips som jag tar med mig!”. En annan student skriver att ”jag sträckläser inte hela texter utan lärt mig att sälla (sic.) ut det viktigaste”. En student lyfter fram att en av aktiviteterna ledde till förståelse för ”hur man läser kurslitteraturen på ett smidigare sätt ex helikopterläsningen”.

Endast ett fåtal av studenterna har bokat en individuell tid, men eftersom så stor andel av studenterna har hittat till Portalen så finns troligtvis en medvetenhet om vilka resurser som finns och hur man kontaktar en språkhandledare.

Analys

I resultatet framgår att studenterna både deltar i och uppskattar föreläsningarna och seminariet och att de använder de digitala resurserna på GUL. Föreläsningarna och seminariet tycks också bidra med nya, konkreta och användbara kunskaper och strategier när det gäller läsande av akademisk text och skrivande på akademisk nivå.

Att studenter har utvecklat sin förmåga att läsa kurslitteratur framgår av flera fritextsvar. En student skriver ”jag kan ge många exempel på hur mitt sätt att läsa och skriva har förändrats, till exempel att läsa ur ett helikopterperspektiv, läsa kärnmeningar, finna nyckelord samt föra dubbla anteckningar under läsning.” Förhållandevis många fritextsvar uttrycker att studenter tycker sig ha fått stöd i hur man på ett effektivt sätt tar sig an läsningen av kurslitteraturen. Metaforen ”helikopterperspektiv” har slagit igenom, liksom strategin att skaffa sig en överblick över innehållet i en text genom att under en första genomläsning identifiera och läsa enbart kärnmeningar.

Att stötta studenterna med att komma igång med akademiskt skrivande har varit en central tanke med skrivstrimman. I vad mån den gör det är svårt att avgöra inom ramen för den här studien, men enkätsvaren visar att studenterna i alla fall upplever att de får stöd. I ett fritextsvar anges exempelvis

att resurserna har bidragit med ”kunskap om hur man kommer igång med skrivande, hur man strukturerar text och hur man undviker plagiat”. En annan student ger ett konkret exempel och skriver ”jag brukade inte skriva texter med referenshantering så när jag gick på föreläsningar lärde jag mig hur man skriver med referenshantering.” En student tycks ha fått syn på nya textstrukturer och skriver ”jag har fått mer förståelse för hur vi elever bör lägga upp en text och strukturera den, men också kunskap om vad som krävs av eleven för att en text ska bli godkänd.” Sammantaget tycks skrivstrimman ha bidragit till att studenter har blivit medvetna om att akademiskt skrivande innebär att förhålla sig till specifika normer och strukturer.

Skrivstrimman är tänkt att vara framåtsyftande, d v s bidra till att studenterna fortlöpande utvecklar färdigheter, verktyg och strategier som kan stötta lärandet under hela utbildningen. Det är även i samklang med intentionerna för språkhandledning, där individuell handledning i huvudsak ska fokusera på vägledning och på hur studenten på egen hand kan jobba vidare med språket (Göteborgs universitet, 2010). Flera fritextsvar anger att studenter har lärt sig något nytt, en metod för att läsa effektivt, hur man lägger upp en text eller hur man refererar. Ett konkret exempel på hur en strategi som diskuteras under ett seminarium blir ett användbart verktyg i framtida kurser illustreras av en student som skriver ” jag tar med mig tankekrivandet (som för mig var nytt) in i nästa kurs.”

En central tanke med en skrivstrimma är att den ska upplevas som en integrerad del av kursen och inte en aktivitet eller en resurs vid sidan om. Kommentaren från en student efter en föreläsning visar att det är något som studenterna uppfattar: ”vad bra att du pratar om just detta, vi har en uppgift som handlar om att sammanfatta till fredag”. Den höga närvaron under föreläsningarna och seminariet är också ett tecken på att studenterna upplever den som integrerad och inte ett inslag för en liten grupp studenter i behov av extra stöd.

Diskussion

Språkhandledningen har långsamt och successivt förändrats på Utbildningsvetenskapliga fakulteten genom bland annat samarbetet med Yrkeslärarprogrammet och Grundlärarprogrammet. Tidigare var verksamheten framförallt inriktad mot att stötta studenterna på individuell basis och något mer långtgående samarbete med lärare på kurser eller program var sällsynt. Oftast handlade språkhandledarens arbete om att handleda studenter i ett kritiskt läge precis innan deadline, snarare än ett långsiktigt arbete med tanke på stabil språklig utveckling och progression. Förändringen av verksamheten är enligt min mening både nödvändig och önskvärd. Lärarutbildningen vid Göteborgs universitet står idag inför ett expansivt skede och det ökade behovet av legitimerade lärare innebär att fler studenter antas på lärarutbildningen. Satsningar på breddad rekrytering innebär att studentgruppen med största sannolikhet blir än mer heterogen. Större studentvolym och fler studenter utan tidigare

erfarenheter av akademiska studier eller med annan kulturell och språklig bakgrund innebär att lärarutbildningen behöver se över behovet av stöttande strukturer för att minska avhoppet men också för att säkerställa hög kvalitet på utbildningen. De stöttande strukturerna kan i än högre grad integreras i kurser och program och genomsyra all undervisning och en större språkmedvetenhet bland undervisande lärare skulle kunna bidra till att språkperspektivet når ut till alla studenter. Exempel på stöttande strukturer är synliggörande av akademiska språkkonventioner, textnormer och textstrukturer, samt möjligheten att få hjälp med att utveckla akademiskt skrivande inom ramen för sin utbildning. Ask (2007) visar hur studenterna, särskilt i början av sina akademiska studier, kan känna frustration i mötet med det akademiska språket och uppleva ett starkt utanförskap. Skrivstrimmor kan, tillsammans med språkmedvetna lärare, vara en del i de överbryggande och stöttande strukturer som bidrar till en starkare inramning och som underlättar studenternas inträde i den akademiska diskursen. Satsningen på språkstrimman i den första kursen i Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklass till år 3 har, som fallstudien visar, tagits emot väl av studenterna. Föreläsningarna har varit välbesökta och studenterna har sett kopplingen till övrigt kursinnehåll. En styrka med skrivstrimman är just att den är integrerad i kursen och därmed riktar sig till hela studentgruppen. Skrivstrimman fokuserar på att utveckla de färdigheter och verktyg som studenterna behöver för att kunna ta till sig ett kursinnehåll och kunna skriva fram kunskap i samband med examinationer. Genom att integrera skrivstrimman blir språkhandledare ett naturligt inslag i utbildningen, vilket kan leda till att studentens tröskel till att kontakta handledningen för individuella behov blir lägre. En integrerad skrivstrimma kan också bidra till att den stigmatisering av verksamheten som ringades in som ett problem av Langendorf (2012) försvinner. En skrivstrimma innebär också att ett samarbete mellan språkhandledare och kursledare/lärlag utvecklas. Detta samarbete kan bidra till en allmän diskussion på fakulteter och institutioner kring hur vi kan stötta studenterna i att utveckla akademiskt skrivande.

Ett mer långsiktigt arbete i form av en skrivstrimma har successivt spridit sig till andra lärarprogram samt till Rektorsprogrammet. Rektorsprogrammet är en uppdragsutbildning på Institutionen för pedagogik och specialpedagogik för Skolverkets räkning.

Reflektion

Denna fallstudie beskriver hur en skrivstrimma, som erbjuder studenter både lärarledda aktiviteter och digitala resurser, integreras i en kurs. Det är enligt min mening en positiv utveckling, särskilt när det tas emot så väl av studenterna, men det innebär också utmaningar. Den första utmaningen handlar om att språkhandledningen har blivit en mer känd resurs och att den har utvecklats från ett stöd som ett fåtal utnyttjar, till en verksamhet som vänder sig alla studenter. Det är naturligtvis glädjande att verksamheten blir känd och att trösklarna för att söka sig till handledningen sänks, men det innebär också att resurserna måste öka i motsvarande omfattning så att behoven alltid kan tillgodoses. Det

behövs helt enkelt fler språkhandledare. Den andra utmaningen handlar om att pröva nya samarbetsformer med kursledare och lärare på kurser och program både på grundläggande och avancerad nivå. Kanske kan språkhandledare även fungera som en länk mellan studenter och lärare om svårigheter och utmaningar med akademiskt skrivande och bidra med idéer till lärare som vill utveckla språk- och skrivutvecklande undervisning. Arbetet har i viss mån påbörjats i Yrkeslärarprogrammet och i Grundlärarprogrammet, men mycket återstår att göra. Den tredje utmaningen är hur handledning föreläsningar och seminarier tillsammans kan utvecklas så att stöttningen i än högre grad blir framåtsyftande och en hjälp till självhjälp.

Slutsats

Slutsatsen är att studenterna i hög utsträckning använder och uppskattar de resurser och det stöd som erbjuds kring akademiskt skrivande och studiestrategier under den första kursen. Flera studenter påpekar att de tar till sig kunskaper som de bär med sig till nästa kurs. Ett samarbete mellan språkhandledare, kursledare och seminarielärare bidrar till gynnsamma förutsättningar för ett integrerat språk- och skrivperspektiv i en kurs. En integrerad språkhandledning når ut till fler studenter och språkhandledare kan på så sätt bidra till att utveckla *alla* studenters skrivande istället för att utifrån ett bristperspektiv fokusera på att stötta ett fåtal.

Vision och framåtblick

Med tanke på studenternas positiva inställning till skrivstrimman vore det i framtiden önskvärt om ett språk- och skrivutvecklande arbetssätt var integrerat i alla kurser i ett program, och att arbetet planerades med en tydlig progression framför allt när det gäller akademiskt skrivande. Ett särskilt fokus skulle kunna läggas på områden som är problematiska för många studenter så som exempelvis referenshantering, texttyper och textstruktur. Språkhandledare skulle kunna bli ett naturligt inslag på kursledarmöten och lärarlagsmöten och kunna bidra med kunskaper och erfarenheter om språk och språkutveckling och stötta lärarnas planering när det gäller skrivutvecklande inslag i kurser. Enheten för akademiskt skrivande (ASK) skulle kunna utvecklas till att bli en bredare verksamhet med olika inriktningar. En inriktning skulle kunna fungera som PIL-enheten, dvs. bidra med fortbildning för lärare som exempelvis vill utveckla sin undervisning i en mer språkutvecklande inriktning. En annan inriktning skulle kunna arbeta mer med studenter och, precis som idag, erbjuda föreläsningar och individuell handledning. En tredje inriktning skulle kunna arbeta med att utveckla lättillgängliga och användarvänliga digitala resurser för både lärare och studenter. En fjärde inriktning skulle kunna utveckla ett närmare samarbete med samordnarna för studenter med funktionsnedsättning för att i ännu högre grad stötta studenter med exempelvis dyslexi. Slutligen skulle samarbetet med

universitetsbiblioteket kunna utvecklas och i ännu högre grad samordnas. En ökad synlighet på nätet med en lättillgänglig och lockande hemsida skulle dessutom kunna vara ett led i att marknadsföra Göteborgs universitet som ett universitet som värnar om studenter och erbjuder stöttande strukturer, inte bara för studenter som upplever att de har svårigheter med exempelvis akademiskt skrivande, utan för alla studenter.

Referenser

- Ask, S. (2007). *Vägar till ett akademiskt skriftspråk*. Diss. Växjö: Växjö universitet.
- Barefoot, B.O. (2000). The First year Experience. Are We Making It Any Better? *About Campus*. January/February 2000.
- Blåsjö, M. (2004). *Studenters skrivande i två kunskapsbyggande miljöer*. Doktorsavhandling. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Scandinavian Philology. New Series. 37. Almqvist & Wiksell.
- Blåsjö, M. (2006). Skrivteori och skrivforskning. En forskningsöversikt. Meddelanden från Institutionen för nordiska språk vid Stockholms universitet, MINS. 56. Stockholms universitet.
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Dysthe, O. (2003). Sociokulturella perspektiv på kunskap och lärande. I O. Dysthe (Red.), *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Dysthe, O., Hertzberg, F., & Hoel, T.L. (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur.
- Einarsson, J. (2005). Studenter i en akademisk språkvärld. I M. Lindgren (Red.), *Den skrivande studenten. Idéer, erfarenheter och forskning från Textverkstaden vid Växjö universitet*. Växjö: Växjö University Press.
- National Resource Center. (2015). *First Year Experience and Students in Transition*. Hämtad 2015-11-11 från <http://www.sc.edu/fye/index.html>
- Göteborgs universitet. (2010). *Kompletterande utbildningar vid Göteborgs universitet – lägesrapport och utvecklingsmöjligheter*. dnr G 11 1471/10.
- Larmar, S. & Ingamells, A.(2010). Enhancing the First Year Experience: linking university orientation and engagement strategies to student connectivity and capability. *Research in Comparative and International Education*.5(2), 210-223.
<http://dx.doi.org/10.2304/rcie.2010.5.2.210>
- Langendorf, C. (2012). *Språk för bildning. Utvärdering av språkhandledningen vid Göteborgs universitet*. Dnr V 2011/493.

SOU 2000:47: *Mångfald i högskolan. Reflektioner och förslag om social och etnisk mångfald i högskolan.* Stockholm: Fritzes.

Wahlandt, A., Bjarsch, C., & Prell, H. (2015). *APA- lathunden. En snabbguide till referensskrivning för utbildningsvetenskapliga fakulteten.* Tillgänglig på https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/40505/9/gupea_2077_40505_9.pdf